

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. 9. 1957, sp. zn. 1 Tz 165/57

Číslo: 78/1957

Právní věta:

Padělání sázenek Sazky, jakož i každé zaviněné jednání směřující k výplatě neoprávněných výher v Sazce je útokem proti majetku v socialistickém vlastnictví a nikoli útokem proti osobnímu vlastnictví výherců.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.09.1957

Spisová značka: 1 Tz 165/57

Číslo rozhodnutí: 78

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Podvod, Rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, Sázka a hra

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaná A podala ve lhůtě k tomu určené u sběrný Sazky tři tiskopisy sázenek druhého sázkového týdne, kde v příslušných oddílech (A, B a C) vyplnil spoluobžalovaný B, vedoucí kontrolního oddělení Sazky po dohodě s ní po třech sloupcích. Po uveřejnění výsledků typovaných sportovních utkání připsal obžalovaný B opět v dohodě s obžalovanou A na dílcích A a B uvedených tiskopisů sázenek dalších 5 sloupců a pak tyto sloupce připsal i na oddílech C uvedených sázenek, jež byly uloženy v tresoru kontrolního oddělení Sazky, k nimž měl obžalovaný B přístup. Na základě takto padělaných lístků uplatnila obžalovaná A nárok na osm výher různého pořadí v celkové výši 43.015 Kčs, o něž se chtěla s obžalovaným B rozdělit. Výhry jim však nebyly vyplaceny, neboť jejich podvodné manipulace byly včas odhaleny.

Lidový soud trestní v Praze uznal obžalované A a B vinnými pokusem podvodu podle § 5 odst. 1, § 249 odst. 1 písm. a) tr. zák., obžalovaného B též trestným činem porušení povinnosti veřejného činitele podle § 175 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Krajský soud v Praze k odvolání obžalovaných zrušil rozsudek lidového soudu pouze ve výroku o trestu a obžalovaným uložil mírnější tresty.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem, zrušil rozsudek lidového soudu a rozsudek krajského soudu a lidovému soudu nařídil, aby věc znovu projednal a

rozhodl.

Odůvodnění:

Generální prokurátor ve stížnosti pro porušení zákona uvedl, že oba soudy při zachování ustanovení § 239 odst. 2 tr. ř. měly jednání obžalovaných, spočívající v pokusu vylákat neoprávněně výhry v Sazce, kvalifikovat jako pokus rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví a nikoli jako pokus podvodu, a to proto, že částky podle § 3 herního plánu odeslané všemi sázejícími se stávají socialistickým vlastnictvím státního podniku Sazka. Tyto peníze jsou v socialistickém vlastnictví – jak tvrdí stížnost pro porušení zákona – dokud nedojdou vyplacením výhry adresátům.

Nejvyšší soud shledal, že byl porušen zákon.

Na základě vládního usnesení ze dne 18. července 1956 zřídil předseda Státního výboru pro tělesnou výchovu a sport výnosem ze dne 3. srpna 1956 č. D/7-6786 podnik pro organisování sázek na výsledky sportovních utkání s označením „Sazka“ se sídlem v Praze a vydal pro tento podnik organizační řád. Čistého výtěžku z činnosti podniku je použito podle těchto norem na podporu tělesné výchovy, sportu a turistiky. Pro sázky na výsledky sportovních utkání organisované podnikem Sazka vydal Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport po dohodě s ministerstvem financí, ministerstvem spojů a s ÚRO dne 15. srpna 1956 pod č. D/7-7352/56 herní plán.

Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport byl zrušen a vládním usnesením ze dne 3. ledna 1957 byl ustanoven Československý svaz tělovýchovy, který je samostatnou dobrovolnou organizací ve smyslu § 1 zák. č. 68/1951 Sb. o dobrovolných organizacích a shromážděních a je tedy socialistickou právnickou osobou. Dne 15. března 1957, t. j. teprve po spáchaném činu obžalovaných, byl vydán nový herní plán v podstatě shodný s dosavadním. Podnik Sazka je tudíž nyní podnikem Československého svazu tělovýchovy a jeho majetek je tedy majetkem v socialistickém vlastnictví.

Podnik Sazka organisuje sázky na výsledky sportovních utkání a vedle toho má další samostatný druh sázek s označením Sportka.

Podle § 3 herního plánu stává se oprávněným účastníkem soutěže pořádané v příslušném sázkovém týdnu každý, kdo vyplní úplně a řádně tiskopis sázenky, odevzdá jej včas oprávněné sběrně a této zaplatí úhrnný vklad odpovídající počtu vyplněných sázených sloupců.

Z toho tedy plyne, že peníze sázejících přecházejí prostřednictvím sběrny do majetku podniku Sazka, tedy do majetku v socialistickém vlastnictví.

Sázející se stává vlastníkem sázenky a získává v případě správných předpovědí soutěžních výsledků a přihlášením ve lhůtě uvedené v § 10 odst. 1 herního plánu z 15. 8. 1956 (platného v době činu) nárok na výplatu výhry.

Podle § 11 herního plánu z 15. 8. 1956 činí celková výherní jistina 50 % všech vsazených částek. Toto opatření zajišťuje výhercům částku, která má být mezi ně rozdělena podle pořadí, jak je uvedeno v § 11 cit. herního plánu. Tímto rozdělením přijatých částek od účastníků soutěže nestávají se výherci vlastníky takto rozdělených peněz, nýbrž vlastníkem těchto peněz zůstává i nadále podnik Sazka. Výherci se stávají vlastníky výhry teprve výplatou příslušné výherní částky. Je to patrné i z toho, že nepřihlášením výhry do stanovené lhůty ztrácí výherce nárok na výhru a že výhry nedoručitelné do tří měsíců od jejich poukazu propadají (§§ 10 a 11 cit. herního plánu).

V případě, že by se podařila podvodná manipulace se sázenkami a pachateli by byly vyplaceny neoprávněné výhry, není pochyb, že by podnik Sazka vzhledem k § 505 obč. zák. ze svého majetku, resp. z majetku Československého svazu tělovýchovy nahradil poctivým výhercům, ož byli poškozeni

tím, že neprávem byly vyplaceny určité částky na podvodně vylákané výhry. Na tom nic nemění ustanovení § 15 cit. herního plánu, podle něhož soudní řízení ve věcech občanskoprávních je vyloučeno, neboť toto ustanovení nemůže mít vliv na nároky poctivých výherců proti Sazce na řádné vyplacení výher připadajících na tyto poctivé výherce.

Z výše uvedeného je patrné, že padělání sázenek, jakož i každé zaviněné jednání směřující k výplatě neoprávněných výher je útokem proti majetku v socialistickém vlastnictví k jeho škodě a nikoli útokem proti osobnímu vlastnictví výherců.

Měly proto soudy po zjištění i subjektivní stránky kvalifikovat jednání obžalovaných, kterým se tito pokusili vylákat výhry, jako pokus rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 5 odst. 1, § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák. a nikoli jako pokus podvodu podle § 5 odst. 1, § 249 odst. 1 písm. a) tr. zák. Jelikož soudy nesprávně jednání obou obžalovaných v tomto směru kvalifikovaly, porušily zákony v obou těchto ustanoveních.

Jelikož prokurátor v obžalobě použil příznivější kvalifikace pro obžalované, měl lidový soud při předběžném projednání obžaloby postupovat podle § 202 posl. věta tr. ř. a nestalo-li se tak, měl postupovat při hlavním líčení podle § 239 odst. 2 tr. ř.

Krajský soud měl rozsudek lidového soudu zrušit a věc vrátit k novému projednání lidovému soudu za šetření § 239 odst. 2 tr. ř. (§ 282 odst. 2 písm. d) tr. ř.), při tom však nesměl být uložen přísnější trest, než který uložil původně lidový soud (§ 286 tr. ř.).

Je proto třeba oba rozsudky zrušit a lidový soud musí ve věci znova jednat a rozhodnout v mezích zrušení za šetření ustanovení § 239 odst. 2 tr. ř., při čemž není vázán zákazem reformace *in peius*, neboť stížnost pro porušení zákona byla podána ve lhůtě uvedené v § 296 odst. 3 tr. ř.

Pokud jde o těžší následek podle § 245 odst. 3 tr. zák. (je-li činem způsobena značná škoda), není v daném případě rozhodné, že škoda skutečně nebyla způsobena, jak se mylně domnívá lidový soud. O tom, že je možný pokus k těžšímu následku, jímž je značná škoda, a za jakých podmínek viz č. 15/57 sb. rozh. tr.

Lidový soud musí se dále podrobně a pečlivěji než dosud zabývatí otázkou, zda obžalovaný B ve své funkci byl veřejným činitelem ve smyslu § 75 odst. 10 tr. zák. K tomu účelu si musí vyžádat popis prací obžalovaného a zprávu o tom, zda měl obžalovaný rozhodovací pravomoc a jakou.